

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De personis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Legatis Apostolicis. Tit. 30

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62002)

303. edicitur; ut *Executores vel Advocati, seu Defensores, quoties necessitas ingruerit, à Principe postulentur.* Huc referenda inveniuntur multain *Nauclero ad ann. Christi 809. Trithemio in Chronico Hirsaugiensi, Hincmaro in Dialogo, Flodoardo in histor. Rom. lib. 2. cap. 19. & S. Bernardo epist. 139. & 224. aliisque.*

Dicti aliquando, sed rarissimè, fuere *Graphiones:* ut colligitur ex *cap. 2. lib. 5. Capitularium ex Synodo Anni 742. Decrevimus, ut secundum canones unusquisq; Episcopus in sua parochia sollicitudinem habeat, adjuvante Graphione, qui Defensor est Ecclesia, ut populus Dei paganas non faciat.*

Qui apud Francos erant *Proceres;* teste *Anastasio in vita Adriani I. Et ab iis Comitum in Germania nomen.*

Quoniam illi *Advocati* seu *Defensores Seculares & Proceres* incipiebant propter defensionis jus varias angarias, fodrum, arbergarias, regium, & similia, ab Ecclesiis, velut à propriis rusticis exigere; ipsis hoc per *c. praterca. de jure patron. sub gravissimis censuris; per c. generali. de electione. in 6. sub poena excommunicationis prohibutum.*

Advocati isti aliquando in jure sumuntur pro *Patronis, & Advocatia pro Patronatu. c. quia Clerici. & c. cum antea. de jure patron. Martin. d. exercit. cap. 8.*

TITULUS XXX.

De Legatis, seu Nuntiis Apostolicis.

SUMMARIA.

1. Legati in utroq; jure accipiuntur varie.	4. Legatus Papa quis, & Quotuplex.
2. Pontificii qui & quare mittantur.	5. Legati à Latere qui.
3. An differant à Delegatis Pontificis.	6. Eorum nomen & Imperatoribus usitatum.
	7. De Legatis Missis.

8. De Legatis Natis.	20. An Ecclesias Cathedrales &c.
9. Hi omnes in quibus conveniant.	21. An beneficia juris patronatus mixti.
10. An habeant jurisdictionem ordinariam.	22. An ad collationem Episcopi jure speciali spectantia.
11. Circa eam dispositio Concilii Tridentini.	23. Quando alii Legati eandem habeant auctoritatem.
12. Legati quomodo recipiendi.	24. Quae in reservandis beneficiis Legati à latere potestas.
13. Quid observetur in Gallis.	25. Quando ea expirat.
14. Qualiter ibidem Eorum potestas circumscripta.	26. Quae potestas in commendandis.
15. Qualiter in Belgio.	27. Quae in uniuersis.
16. Legati in quibus differant.	28. Quae in resignandis.
17. Legati à latere in quibus pra aliis excellent.	29. Legatorum Officium quomodo finiatur.
18. An beneficia conferre possint, obstantibus concordatis Germania.	30. Alio Legato constituto, an prior censeatur reuocatus.
19. An beneficia ad exemptorum collationem spectantia.	

Orvinius
de Personis
Benefic. Ecclesiarum

G IV

32

¶ Via diximus supra de Episcoporum Vicariis & Adjutoribus tractabimus nunc, eâ captâ occasione de Vicariis Summi Pontificis. Qui Legati dicuntur.

1 **L**egati, secundum Varronem, dicuntur eò, quod, ut publice mittantur, leguntur. In libris juris Civilis appellantur Legati, qui à Republica cum mandatis mittuntur ad Principem: *l. 2. §. 3. l. 1. quis. 8. & l. non aliàs. 24. ff. de Judic.* & qui à Principe Majestatem suam habentem mittuntur ad eadem Majestatem prædictam Principem: *De quibus fusi, & ni fallimur, solide scripsimus in Methodica nostra Enarratione ad Codicis Justiniani tit. 64. de Legationibus:* Venit & eò jure Legati nomine Vicarius, & is qui alterius fungitur vice, uti Vicarius Proconsulis; *tit. ff. de offic. Legato Proconsul.* Unde Legatum alicui muneris Vicarium vocat Iustus Papinianus *l. Vicarius 23. ff. de Legationibus.* Sic & dicitur Legatus Cæsaris, qui Præsidis sibi vindicat nomen.

Hoc quoque jure Pontificio Legati nomen non sumitur dissimiliter, vel pro eo, qui mittitur in provinciam cum potestate administrandi ea, quæ sunt Apostolici muneris, quomodo capitur hoc titulo.

2 Nam cum Pontificis auctoritatem aut præsentiam in provinciis de pe negotiorum postulet gravitas, & eam, propter locorum distantiam, nequeat exhibere, mittitur eò, qui vices suppleat in causarum determinatione.

3 Differt à Pontificis Delegato, quod huic tantum una aut certe committuntur causæ. Isti Legato Pontificis de omnibus causis ut iudici ordinario est cognoscendi potestas. *Zesius in Comm. ad Decret. tit. de offic. Legati: Ungepar. ad eund.* Quam elucidabimus.

4 Legatus ergò Pontificis est, qui fiduciarium & vicariam pro eo operam in aliqua provincia vel regno sibi commisso sibiit. *c. quod translatione. de officio Legati. c. legatos. eod. in 6. Vallens. in parat. ad Decret. ad hunc tit.*

Ejus potestas varia, pro vario Legatorum genere: & quidem triplici: *ut colligitur ex c. penult. h. t. & c. 2. eod. in 6. & utrobique Glossa.*

Quidam dicuntur Laterales seu à latere Legati; quidam Nuntii Apostolici, seu Legati missi vel constituti; quidam dicuntur Nati. *Glossa ad d. 10.*

dd. locis. Manriqu. qu. 92. num. 12. Vallens. d. loco. §. 1. Guid. Papa in
vibr. h. t. Staphil. eod. tit. num. 1. Specul. de Legat. §. Super est videre. in
princ. lib. 1. part. 1. Leo in Theaur. fori Eccles. part. 1. cap. 2. num. 27.

Legati à latere, ex usu Romanæ Curia, dicuntur soli Cardinales, 5
ab ipso summo Pontifice ex Urbe & Curia Romana missi, ad certam
Provinciam administrandam; vel ad negotia cum Regibus, Principi-
bus, aut Republica aliqua tractanda. c. volentes. 8. cum seq. h. t.

Dicuntur Legati à latere ideò, quia quasi à latere Pontificis, cui
assistent in consiliis & arduis, velutique ex Senatu ejus mitti solent.
Nam Cardinales consentur pars corporis Papæ, & in locum successerunt
Senatorum. can. Ecclesia. 26. qu. 1. Vallens. d. loc. & §. num. 2. vide &
can. decreto. can. si quis Episcopo. caus. 2. qu. 6.

Soli ergò Cardinales, cum mittuntur, dicuntur Legati à latere; ut
tradunt Gloss. verbo legationes. c. 1. hoc tit. & verb. commissum. in c. ex-
communicati. eod. Specul. d. tit. §. sequitur. num. 1. & 2. Boer. de potest. Le-
gati à latere. num. 12. aliq. allegati per Barbof. Jur. Eccles. univ. lib. 1. cap.
5. num. 3. Laterales ab Ivone Carnotens. in epist. 109. vel, ut aliàs ibi
legitur, Collaterales, sive à latere D. Petri, à Goffrido Vindocinens.
lib. 1. epist. 18. sic Græci dicunt ἐκ τῶν κρυπτῶν, à latere, Zonaras. vel ἐκ
ἐκρυπτός, ex persona. Theodor. Balsam. in præfatione Synodi VI. in Trullo.

Idque ad exemplar Legatorum ex latere Principis, de quibus plu- 6
ries fit mentio in Marculphi formulis, qui & Missi Domini vocantur in
Caroli Magni Capitularibus, & Missi majores in Capitularibus Caroli
Calvi post reditum à Confluentibus.

Majores dicti ad differentiam aliorum Minorum, qui modò appel-
labantur discurrentes apud Aymonium lib. 5. cap. 1. & in Annuntiatione
Ludovici & Lotharii; modò Additivi, in edicto apud Attiniacum. cap. 1.
quò in Missaticis suis non morabantur; sed munus suum obeuntes dis-
cedebant: At Majores, ad justitias faciendas constituti, non ita erant
momentanei & fluctuantes, sed stabiles, inde Justitiarii dicti.

Nomen autem Missorum, ut supra dictum, non tantum Princi- 7
pum, sed etiam Ecclesie, can. 94. & 95. Synodi Carthag. Legatis fuit tri-
butum. Sic Bonifacius Moguntinensis S. Petri Missus dicitur cap. 2. lib.
5. Capitularium.

Legati

Corvinus
de Personis
de neq. Ecclesie

G IV

32

Legati Missi, qui & Constituti dicuntur, non emanant de latere Pontificis, nec enūmero sunt Cardinalium; sed iis à Summo Pontifice duntaxat Legationis committitur officium; *c. excommunicatis 9. hoc tit. & c. 1. eod. in 6.* idque de Cardinalium Consilio; quamvis & sine eo eos & constituere & mittere possit Pontifex. *c. novit. & ibi Abb. hoc tit.* Hi *Nuntii* vocari solent. *Garcias de Benef. part. 5. cap. 3. num. 3. Zas. d. loco. Barbof. d. loco. num. 6. Zypæus in jure Pontif. novo. ad hunc. tit. Maurize in Jur. Canon. select. lib. 1. cap. 14.*

Quales in Gallis, Hispaniis, Polonia, Venetiis, Neapoli, Sabaudia, Florentia, *Barbof. d. loco. num. 7.* In Germania Colonia ad Rhenum, Lacerna in Helvetia, & Bruxellis in Belgio residere solent. *Sireus in sum. Jur. Canon. part. 1. tit. 11.*

Olim dicebantur *Apoeristarii* Græco vocabulo, quasi Secretarii ut in *can. septuaginta. dist. 16. & c. significasti. ubi Gloss. de elect. & in Concilio Sardiceni cap. 7.* Presbyteri à latere. prout refertur in *can. si quis Episcopus. 2. qu. 6.*

Sunt & *Nuntii*, qui à Pontifice mittuntur, ut cum Regibus & Principibus tractent negotia *c. Legatus. hoc tit in 6.* De quibus hîc non loquimur.

Legati nati dicuntur, qui Dignitati suæ Ecclesiasticæ, officium munus Legati Apostolici habent annexum. Idèò *Nati* dicuntur, qui simulatque ad talem eliguntur dignitatem, eique præficiuntur, una etiam veluti nascuntur *Legati. c. pen. hoc tit.*

Quales fuerunt olim Joannes Episcopus Theſſalonicensis, qui in Concilio 6. *act. 18.* ita subscripsit; *Joannes misericordia Dei Episcopus Theſſalonicensis Civitatis, & Apostolica Sedis Romæ Vicarius, & Legatus, definiens subscripsit.* Et in Gallis, Episcopus Arelatensis, ex Pelagio I. *Pa. epist. ad Sapandum Episcop. Arelatens.* Hinc est, ait, quod & nos fraternitati tuæ hujusmodi curas injungimus, ut Sedis nostræ Vicarius constitutus, ad instar nostrum in Galliarum partibus primi Sacerdotis locum obtineas, &c. Extat ea epistola in Cardinalis Baronii annalibus Anno 556. Et Episcopus Rhemenſis, ex *Hormisdæ, ad Remigium epist. c. per venerabilem. 8. verum. qui filii sint legit. c. dilectus. de filiis Presbyt.* Senonenſis, ex *Odoranno Senonenſi Monacho in Chronico.* Byturicensis, de quo

ult. de major. & obed. & c. exposuit. de dilation. In Germania olim Magdeburgensis, nunc Salisbürgiensis, Colonienfis; *Strein. d. loc. Maurize d. loco.* In Anglia, Cantuariensis, de quo in *c. 1. hoc tit.* Eboracensis, *c. 1. de appellat.* In Italia Pisanus, *Strein. d. loco.* In Hispania Toletanus, *Zypaus d. loco. & alii, quos recenset Azor. 2. part. Moral. Instit. lib. 5. cap. 27.*

Eligit Pontifex Legatum, quem iudicat idoneum: aliquando adhibito Cardinalium consilio, aliquando non. *cap. novit. de his qua sunt à Pralato sine cons. Capit.* Nam ubi est Papa præsens, suppletur illud. *facit can. 1. dist. 94. can. sergo. in fine. 8. qu. 1.*

Conveniunt Legati hi omnes in multis. *Primò; Quod veniant intelligendi appellatione Legati simplici: Gloss. in c. statutum. de rescript. in 6. c. privilegium. de verb. signif. eod.* Est enim Legati vox illis communis.

Secundò; Egressi Urbem Legationis accipiunt insignia (quæ sunt equus albus, rubæ vestes, frænum, calcaria, deaurata. Hostiens. in c. antiqua. de privileg.) eisque valeant uti, dum mittuntur ab Urbe (sicut olim Proconsules (quibus æquiparantur. *cap. 2. eod. in 6.*) Urbem egressi Consularibus uti poterant insignibus, & jurisdictionem exercere, non contentiosam, sed voluntariam: *l. 2. ff. de offic. Proconsf.*) & rursus ingressi Urbem deponunt eadem.

Tertiò; Quod in provinciis sibi demandatis possint idem, quod Episcopus in diocesi sua, Jurisdictionemque habeant ordinariam, quam exercent jure suo. c. 2. eod. in 6. ubi vocantur Ordinarii & comparantur Proconsulibus & Præsidibus, qui olim erant Ordinarii.

Eorum autem officium est, inibi vice Summi Pontificis noxia evellere & dissipare, salutaria inducere & promovere; *d. c. 2. in 6. c. 1. de consuet. c. mandata. 6. de presumpt.* provincialium causas per appellationem aut querimoniam simplicem ad Eos delatas tanquam Judices Ordinarii audire & cognoscere: *c. 1. hic. junct. d. c. 2. in verb. Ordinarias Concilium provinciæ convocare: Abb. c. quod translationem. 4. num. 6. eod.*

Quartò; Possunt circa ea, quæ ad Eorum pertinent jurisdictionem, quamque exercent jure suo, veluti ad mores componendos & corrigenda vitia; statuta condere, etiam perpetuò duratura, ac etiam

Corvinus
de Personis
benef. Ecclesiarum
G IV
32

post Legationis officium depositum vim habentia: *c. ult. eod.* Imò etiam, si expediens videatur Eis, Leges Prædecessorum revocare: causas ad se pertinentes delegare: *d. c. fin. & ibi Abbas.* sic tamen, ut huiusmodi Delegati Jurisdictio simul cum Legati extingatur officio, nisi citatione præmissa sit perpetua: *d. c. fin. & ibi Abbas. cum Gloss.*

Quod si Legatus in diversis fuerit provinciis, potest in una expedire alterius negotia: *c. novit. 7. hic.* sive sint jurisdictionis voluntarie (Talia enim extra provinciam olim tractare poterat Proconsul. *l. 2. ff. de offic. Proconsul.*) sive contentiosa: *juxta. c. cum olim. de injur. c. ult. de judic. Villadiegus de Legato. qu. 5.*

Nam licet alias quis invitus extra provinciam extrahi nequeat de jure communi ad iudicium, *can. neminem. 111. qu. 6.* tamen eo ipso, quo summus Pontifex, qui derogare potest juri communi, Legatum ad plures mittit provincias, censetur etiam concedere, ut negotia unius explicare possit in altera. *Vallens. in par. ad h. t. num. 3.*

Quinto; In eo conveniunt, quod Eorum potestas potissimum pendeat ex Litterarum suarum commissionis seu mandati tenore. Sic tamen, ut Legato constituto non credatur, nisi litteras suarum legationis ostendat: *c. fin. dist. 97.* Legato autem à latere, etiam iis non ostensis credatur: Nisi forte asserat, se à Summo Pontifice habere potestatem solam majorem, & majorem ea quæ ex communi jure competit Legato, vel eam, quæ præjudicet alteri: *Azorius 2. part. Inst. Moral. lib. 5. ubi refert. de communi. Vallens. d. loc. num. 4.* videatur Leo in *Thesaurò fori Eccles.* part. 1. cap. 2. num. 21.

10 Diximus, secundum sententiam communem Legatos omnes habere jurisdictionem ordinariam, *Suar. lib. 4. de legat. cap. 5. Barbosa. lib. 1. de jur. Eccles. univ. cap. Zypæus. in Enarr. Jur. Pontif. nov. ad h. tit.* Quod tamen negat dictus Leo; *d. loco num. 19.* Dicent; Omissa disputatione utrum Legati missi de jure communi antiquo in provincia eis commissa Ordinarium habeant jurisdictionem; de qua per *Specul. §. superest videre. num. 2. & 3.* hodie nec Legati de latere in causarum cognitione ordinariam habent jurisdictionem, quæ illis tribuitur, ut legitur in facultatibus Clementis Papæ IX. dum Cardinalis ad huc, fungereetur officio Legati ad Regem Poloniæ; in quibus manifestè cavetur, ut sic

ne præ-

ne præjudicio Ordinariorum munere suo fungatur. *ut in litteris sub dat. Roma, anno 1588. 10. Calend. Jun. de quib. in 2. part. Bull. Sixti Papa V. c. 35. §. nec non horum.*

Sacrum Concilium Tridentinum *sess. 24. cap. 20. §. Legati quoq.* ¹¹ ne potestas Ordinariorum & Judicia per Legatos Apostolicos turbentur ita statuit; Legati quoque de latere, Nuncii, Gubernatores Ecclesiastici, aut alii quarumcunque facultatum vigore, non solum in prædictis causis, (ad forum Ecclesiasticum spectantibus) impedire, aut aliquo modo eorum jurisdictionem præripere non præsumant, sed nec etiam contra Clericos aliasque personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoque negligente procedant: *Barbosa d. loc. & cap. num. 87. in appellationibus ad eos interpositis & inhibitionibus concedendis formam jure statutam c. Romana. de appell. in 6. servant: d. Conc. sess. 22. de reform. cap. 7. Barbosa d. loc. alias eorum processus ordinationesve nullus momenti sint, atque ad damni satisfactionem partibus illati teneantur. Leod. loc. & Strein. sum. Can. part. 1. tit. 11. num. 6.*

Commune etiam omnibus Legatis est, quod postquam de Legatio-12 ne & adventu eorum constiterit, benigne sint recipiendi, tractandi, & honorandi, sicut ipse Summus Pontifex, cujus vices gerunt, *c. venerabilis. de consuetud. eisque necessaria in Legatione subministranda, prout in consecratione se facturos jurant Episcopi. c. ego. de jurejur. nullâ eis circa hoc valente suffragari præscriptione. c. accedentes. de præscription.*

Quod si quis Legatos Apostolicos non admiserit, vel eis fuerit impedimento in Legationis officio, ipso facto incurrit excommunicationem, & loca ei subjecta incurrunt interdictum; cui subjacent tam diu, quamdiu in ea perseverat contumacia. *c. 1. de consuet. in Extrav. comm. Valens. d. loco. §. 2. num. 6.*

Legatâ tamen regnum Galliarum ingredi non possunt, nec Lega-13 tionem exercere, nisi prævio expresso consensu & permissione Regis; *Voyez le Preavis des libertez de l'Eglise Gallicane chapitre 23. num. 2. & 3. 4. 5. Idem jus prætendit Rex Angliæ; ut non veniat Legatus in terram suam, nisi postulatus. Matthæus Parisiens. in Henrico III.*

Est etiam Eorum auctoritas & potestas in dictis Galliis valde cir-14 cum-

LI 2 cum-

Corvinus
de Personis
de neq. Ecclesiasticis

G IV.

32

cum scripta; Quod, antequam progrediar ad alia, breviter explicabo, quia non semper, nec omnibus id notum.

Primo; Non possunt ingredi regnum, nec exercere legationis munus, nisi prævia expressâ permissione Regis; *Probat. libert. Eccles. Gallicanæ. cap. 23. num. 2. 3. 4. & 5.* *Secundo;* Eorum commissio & facultas per Pontificem data in Curia registratur, ut sic caveatur, ne fungendo legationis potestate, quid peccent contra jura prærogativaque & Regi & Regno competentes: contra decreta sancta, Concilia, libertatesque Ecclesiæ Gallicanæ; *d. locorum. 8.* *Tertio;* In provisionibus & collationibus faciendis per Legatos, servatur & observatur Regula *verisimili notitia*: pariter ut in provisionibus Papæ: *num. 10.* *Quarto;* Promittunt in tantum se utiros facultate suâ, in quantum placuerit Regi: *num. 16. 19. 24. 28. 37.* *Quinto;* Durante legatione delegare possunt. *num. 13. & 14.* *Sexto;* Facultatem Legatis concessam moderatur Rex; *num. 15.* quoad legitimationem & ad successiones illegitimarum habilitationem, processum & causarum, propriam beneficiorum unionem: onerationem: non residendi, contra Fundatorum voluntatem, dandi dispensationem: bonorum Ecclesiasticorum alienationem: Patronorum Laicorum jurium, monasteriorum & Ecclesiarum statutorum derogationem: ad gratias expectandas reservationem: in Eorum absentia Vicarii aut Substituti cum patris potestate constitutionem: *num. 26.* beneficiorum & officiorum patronos Laicos habentium dispositionem: *num. 52.* *Septimo;* Exactè observare debent & Concordata inter Papam & Regem, hujusque jura, & privilegia Ecclesiæ Gallicanæ: Nec possunt, licet ipsis facultas ea sit concessa, plura conferre beneficia sub eodem tecto; *num. 47.* Nec convertere legata pia contra defunctorum voluntates ultimas: *num. 50.* Nec derogare conferendo regulæ *de verisimili notitia*: *d. num.* Nec de causis Ecclesiasticis in prima instantia cognoscere: Nec in præjudicium Capituli de causis, evocare: Nec sequestrationem realem in materiis beneficialibus aliisque Ecclesiasticis decernere: Nec de criminibus non purè Ecclesiasticis inter Laicos cognoscere: Nec in integrum re-

fittere: Contractus rescindere: Infamiam Laicorum abolere: *num.* 50. derogare privilegiis, gratiis, datis per Regem ad nominationem ad beneficia Ecclesiastica, & regulis Cancellaria, *de verisimili notitia, & de publicandis resignationibus in partibus: num.* 50. Nec exercere jurisdictionem supra subditos Regis, aut in ejus Regno degentes: Plura hic, ut sunt, ita annecti possent. Sufficiant pro instituto nostro hæc. Curiosi inquirent in libris cætera.

Dicit Zypæus *in jure Pontif. novo hoc tit. Legatos* in Belgio, Hispaniarum Regi subiecto, habuisse facultates: 1. Quævis loca sacra, etiam regularia, & mendicantium visitandi, corrigendi, mutandi per se vel per alium: 2. Contra inobedientes, falsarios, usurarios, raptores, incendiarios, & quoscumque criminosos, etiam exemptos, procedendi, puniendi: 3. Causas & appellationes committendi, etiam de plano & sine strepitu: 4. Poenas pecuniarias statuendi: 5. Juramentum ad effectum duntaxat, relaxandi: 6. A quibusvis censuris & poenis simpliciter vel ad cautelam absolvendi: 7. Ab homicidio non voluntario, perjurio, adulterio, incestu, fornicatione absolvendi: 8. Et usurarios excommunicatos in utroque foro: 9. Beneficia simplicia in parochialibus conferendi: 10. Dummodo fructus & distributiones viginti quatuor ducatos de camera non excedant secundum estimationem communem: 11. Super publica honestate, etiam in contracto matrimonio, & prole suscepta, dispensandi, dummodo mulier rapta non fuerit: 12. Prolem susceptam & suscipiendam legitimandi: 13. Bona ecclesiastica in emphyreusium generationum, quinque ducatis annuis gravandi, & gravata confirmandi: 14. Literas *monitoriales*, & *significavit*, dandi: 15. Indulgentias concedendi centum aut dierum plurium citra annum, & in una vel duabus festivitibus septem annos, totidemque quadragenas ad quinquennium: 16. Tempore interdicti celebrari permittendi, januis clausis, & interdictis exclusis: 17. Super esu carnum & lacticiniorum dispensandi: 18. In partibus hæreticorum unum vel plures Vicarios deputandi, ubi Episcopi facultates exercere non possunt, cum potestate loca exempta visitandi, corrigendi: 19. Fructus bonorum Ecclesiasticorum & ipsa beneficia & bona Ecclesie à raptoribus restituta ad valorem

Corvinus
de Personis
Benefic. Ecclesiasticis

G IV.

32

rem mille scutorum in pios usus applicandi: 20. Ut Catholici con-
ducant bona Ecclesiastica, & ad restitutionem non teneantur: 21. Su-
per matrimonio apud hæreticos contracto dispensandi: 22. Mulierem
lapsa in hæresim cum viro dispensandi, ut cum ea maneat in matrimo-
nio; prolem legitimam declarando: 23. Super quarto simplici, tertio
& quarto consanguinitatis & affinitatis gradibus dispensandi: 24. Pro-
blem legitimandi: 25. Altare portatile concedendi: 26. Super de-
fectu natalium ad ordines sacros dispensandi; modo spurii non sint pe-
rentum imitatores; eosdemque ad beneficia, etiam Canonicatus Ca-
thedralis Ecclesiæ & in Collegiata ad dignitates etiam primarias, habili-
tandi: 27. In Collegialibus & parochialibus beneficiis à Simonia ab-
solvendi: 28. Super cognatione spirituali dispensandi: 29. Fru-
ctus Simoniace perceptos in pios usus applicandi vel remittendi:

Nuntiis tamen generatim præscribitur, ut procedant sine Ordina-
riorum præiudicio, nec derogent Concilio Tridentino. *Hactenus* 29
paus dicto loco.

16 Vidimus, in quibus *Legati* Jure Communi conveniant, & quare-
nus ab eo in Galliis & Belgio recedatur; Videamus nunc in quibus dif-
ferant:

Legatorum enim auctoritas partim continetur in *jure communi*,
partim cognoscitur *per comparationem*; Quia Legatus à latere potest in
sua provincia quicquid Episcopi in suis Diocesisibus: *secund. Cucch. in*
 suis Inst. Instit. Major. lib. 2. tit. 5. num. 58. Sancti de matrim. lib. 8. dis-
put. 9. num. 25. Gonz. al. ad reg. Cancell. 8. Gloss. 25. num. 15. Garc. de
 benef. part. 1. cap. 5. num. 283. partim verò ex *Apostolicarum epistolarum*
 dependet virtute. Nec enim Legati, Cardinalibus inferiores, sine eis,
si velint Ipsis fidem adhiberi, decedere debent; *c. lectis. dist. 63. can.*
 Lugdunensis. 9. qu. 2.

Est *Legati de latere auctoritas* maxima, ut & *potestas & jurisdictio*
In commissione tamen *Ejus* casus Papæ reservati non comprehenduntur:
præcipuè in privilegii specialis signum: *c. quod translatione. & ibi*
 Gloss. verb. reservat. de offic. Legati. Boer. d. tract. de potest. Legati de
 Latere. num. 24. Cochier. de Jurisdic. Ordin. in Exempt. part. 1. qu. 3.
 num. 13. & part. 4. quest. 3. num. 4.

Constitit potestas & Jurisdictione. Ejus; ceteros Legatos antea-17
dens; in sequentibus præcipue negotiis.

Nempe *Primò*; Potest excommunicatos propter violentas in Clericos injectas manus absolvere: *c. quod translatione. c. excommunicatis. & ibi Gloss. verb. mittitur. de offic. Legati. c. ad eminentiam. de sentent. excommunic. Gambar. de offic. Legati à Latere, lib. 8. de potest. Legati in absolvendo ab excommunic.*

Secundo; Beneficia in provincia sibi decreta conferre: *c. 1. c. præfenti. hoc tit. Gigas de pension. quest. 6. num. 18. cum seqq. Rebuff. in praxi benef. tit. de forma Vicariatus. num. 70. Gambar. d. tract. lib. 3. num. 31. & cum quolibet Ordinario concurrere, sicut Papa, c. si a Sede Apostolica 31. de præbend. in 6. Gloss. fin. in d. cap. 1. hoc. tit. in 6. Petr. Gregor. de re benef. cap. 38. num. 6. Rebuff. d. tract. quest. 17. num. 16. vers. 2. Garcias de benef. part. 5. cap. 1. num. 40. Episcopi ad hoc consentire quilibet nullo, cap. dilectus. de offic. Legati: Gigas de pension. quest. 6. num. 18. Gomez. in reg. de non judicando. prævenire: non obstantibus, 18. ut voluit Garcias dict. part. 5. cap. 3. num. 43. post Gambar. d. tract. lib. 3. num. 207. Concordatis Germaniæ; Quod tamen ejus non evincit ratio; quia eodem sensu & Papa Orbis totius est Ordinarius. Ideoque nec minus quemlibet posset prævenire Ordinarium, quod omnem Concordatorum tollit finem: Qui fuit, tempora, quibus Ordinarii Collatores propriè dicti, & quibus Pontifex ejusve nomine Legatus in posterum conferre posset beneficia, partiri. Eaque ratio suadet, ut Legatus immiscere se non possit generatim in mensibus Ordinariis reservationis, idque non tantum quoad eos, qui habent alternativè beneficium; quod censet Garcias num. 45. propter decretum irritans in alternativa, ut ait, appositum. Quippe irritans illud decretum non tantum ad alternativam, sed ad totam eam regulam oportet referri; per verba decernentes in prædictis omnibus, & quæ Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. pen. ult. utrobique in princ. 9. & Concordata quanquam spectaverint præcipue reservationes, non præventiones; tamen in §. de cæteris verò dignitat. quamcunque reservationi subnectunt dispositionem. Zypæus d. loco in fin.*

Volunt Canonistæ id, quod de collatione beneficiorum diximus, 19
etiam

Orvinus
de Personis
Benefic. Ecclesiarum
G IV
32

etiam procedere in beneficiis ad Exemptorum collationem spectantibus, *Gambar. d. lib. 3. num. 11. Corraf. de benef. cap. 3. num. 4. Garc. d. part. 5. cap. 1. num. 19.* ad Apostolicam Sedem; *c. pen. de prebend. Gloss. fin. in d. cap. 1. hoc tit. in 6. & ibi Archidiacon. Franch.* etiam ex propria negligentia, *Card. in Clem. si de beneficio. in 5. qu. num. 54. vers. conclusio de prebend. de Rubeis. sing. Rot. tom. 2. part. 3. sub tit. Bonifacius de Vitalinis. pag. 160. Puteus decis. 266.* devolutis: Non in beneficiis quae sunt extra provinciam Legati, & per devolutionem vel alias spectant ad Collationem alicujus Praelati de provincia: *Garc. d. part. 5. cap. 1. num. 29.* Omnino in iis quae sunt intra provinciam, *Gambar. d. loc. num. 22. Garc. d. loc. num. 27.* Licet ea spectarent ad Clericorum alterius provinciae collationem: *Garc. d. num. 27.* Quia in materia collationis locus consideratur beneficii: *Garc. d. loc. num. 28.* Licet sint beneficia Juris Patronatus Ecclesiastici seu Clericorum; *c. dilectus. hic. c. cum dilectus. de jur. patron. Lambeyn. de jure patron. 1. part. 1. lib. art. 6. num. 4. & 3. part. 2. lib. qu. 8. art. 1. Covar. pract. resolut. cap. 36. num. 1. col. 3. Garc. d. part. 5. cap. 1. num. 17.* Licet Legatus sit extra provinciam: *Gloss. in c. nemo. hoc tit. Garc. d. part. 5. cap. 1. num. 3.*

20 Non tamen potest Legatus de latere conferre Ecclesias Cathedralium, Regulares, Collegiatis, seu Cathedralium majores post Pontificalem electivas: *c. deliberatione. hic. in 6. Corraf. de benef. cap. 3. num. 10. Garc. d. loc. num. 52.* nec beneficia reservata; *Gloss. in d. c. 1. hic. in 6. Barbos. lib. 1. Jur. Eccles. un. cap. 5. num. 42.* nec beneficia juris patronatus Laicorum: *Gloss. verb. Apostolicis. in Clem. per literas. de prebend. quando Jus patronatus competit ratione dotationis, fundationis, constructionis; d. c. cum dilectus. de Jure patron. idque propterea, ne Laici ab extruendis, dotandis, ac fundandis Ecclesiis avertantur.*

Aliud proinde erit juris, si competat jus illud ex praescriptione, consuetudine vel privilegio; tunc enim cessat ea ratio. *Ant. But. & alii ad d. c. dilectus. Gambar. de offic. Legati. lib. 3. num. 242. & seq. Valsens. in parat. Decret. ad hunc tit. §. 3. num. 4. & 5.*

21 An verò beneficia quae sunt juris patronatus Clericorum & Laicorum simul, conferre vel reservare valeat, ipsis invitis, dubitatur; Affirmant quidam, ex ratione, quod talia censentur Ecclesiastica, eoque quod digni

dignius trahat ad se minus dignum; *c. quod in dubiis. de consecrat. Eccles.* quod ex societate Clerici cum Laico tota causa iudicetur Ecclesiastica. *Bart. in l. 1. ff. de appellat. Frederic. & alii quos citat Azorius. 2. part. moral. Instit. lib. 5. qu. 2. dub. 1. ubi refert ita olim fuisse iudicatum.* Alii verò negant; *arg. eorum quæ notantur in d. c. 1. de jure patronat. in 6. & in l. si communem. 10. ff. quemad. servit. amittat. Vallens. d. loc. num. 6. vide & Barbof. d. loc. num. 45. Doctoresq. quos citat.*

Præterea; non potest *Legatus* conferre beneficia ad collationem ²² Episcopi speciali seu delegato jure spectantia; *Cochier. de jurisd. Ordin. in exempt. part. 2. qu. 2. num. 22. per c. studuisti. hoc tit. c. sanè. de offic. deleg. nec litigiosa; c. 1. & 2. Ut lite pendente in 6. Lancellor. de attent. part. 2. in præfat. num. 617. Garc. d. c. 1. num. 56. nec ulla cum clausula motu proprio; beneficium aliquid habentibus; fac. c. collatio hic. in 6. Cardin. in Cleric. 2. de offic. ordin. Felin. in c. ad aures. num. 15. de rescript. cum hoc possit Ordinarius, utpote cui subditi præsumuntur noti; *Barbof. d. loc. num. 49. cum seqq. proinde nulla subreptionis suspicio.**

Dicta hæcenus potestas *Legati à latere* circa beneficia conferen- ²³ da, non extendenda sunt ad *Legatos* aut *Missos* aut *Natos*; nec enim habent eo casu ullam, nisi ex indultu speciali; *c. litteris. de suppl. negl. Pralat. d. c. 1. hoc tit. in 6. aut sint missi cum auctoritate Legati à latere; Decius conf. 128. Gigas de penson. qu. 6. num. 19. Garc. de benef. d. part. 5. cap. 1. num. 81. vide hic Barbof. d. loc. num. 53.*

Porro ut in conferendis beneficiis magna est *Legati à latere* potestas; sic non minor in beneficiis sibi reservandis, in eis commendandis, unien- ^{dis}, resignandis, & pensionibus imponendis.

In reservandis; Potest beneficia, quorum conferendorum habet ²⁴ jus & potestatem, reservare; *c. deliberatione. 4. hic in 6. ita ut pendente in aliqua diocesi reservatione una, non faciat aliam; c. presenti. 8. eod. in 6. Videatur Barbof. d. lib. & cap. num. 54. Nec non suæ conservare collationi vacatura; *Petr. Gregor. de benefic. cap. 24. num. 24. Garc. d. part. 5. cap. 1. ex num. 35. etiam pro certa persona; ut in c. dilectus. de**

Mm

jure

Orvinus
de Personis
benefic. Ecclesiarum

G IV
32

jure patron. non tamen jus dare ad vacatura. ut in c. dilectus. il. 1. de prebend. propterea que variare; Abbas ad d. c. dilectus. Garc. d. loc. num. 38.

- 25 Quoad *reservandi jus*, tanquam Ordinariis præjudiciale, finito Legationis officio, expirat. *Gloss. in verb. finitur. in d. c. present. ubi et Anchar. num. 1. juxta Reg. Oria. de reg. jur. in 6.*

Multò magis evanescunt illa, quæ ad reservationem exequentiam, beneficio nondum collato, fuere gesta. *sec. d. alleg. Nec retrahatur c. si super gratia. 9. de offic. deleg. in 6.* Loquitur enim de gratia jam facta.

- 26 In *commendandis beneficiis* potestatem habet hanc, quod si fuerint parochialia, commendare ea possit ad menses sex; *Gambar. d. tract. lib. 4. num. 143.* perinde ut Episcopus; *c. nemo. de elect. in 6.* quantum ad Papam sint devoluta; *Rebuff. in praxi. part. 1. tit. de commend. num. 56.* non tamen in perpetuum: nisi hoc habeat in facultatibus; *Garc. d. tract. part. 4. cap. 4. num. 23.* Est enim hoc solius Papæ. *Mandos. reg. 32. qu. 7. num. 5. Gambar. d. lib. 4. num. 162. cum seq.*

- 27 In *uniendis beneficiis* potest idem quod Episcopus, sed absque hoc jus præjudicio; *Specul. tit. de Legato. §. nunc ostendendum. num. 4. Abbas c. sicut unire. num. 5. de excess. prelat. et in c. fin. de confirm. utili. num. 1. Cardin. ibid. num. 1. Gambar. d. tract. lib. 5. ubi de potestate Legati in uniendis beneficiis. num. 40. cum seqq.* Ratio, quia quæcumque potest Episcopus in sua diœcesi, potest Legatus à latere in sua provincia; *Barb. d. lib. 6. cap. num. 61. Vallens. in parat. ad h. tit. num. 8. §. 3.* Nec diu adversatur *d. c. fin. de confirm. utili.* ob quod in contrariam abierunt sententiam nonnulli Canonistæ, ut *Butr. ad d. c. cap. num. ult. Hostiens. num. 1. Joan. Andr. num. 2. Marc. Socin. in d. c. sicut unire. art. 3. Vallens. d. loco.* Quia unio, de qua ibi fit mentio, præjudicialis erat Episcopo, ut potest plenam & in temporalibus & spiritualibus exemptionem importans. *Sanch. in præcepta Decalogi: tom. 2. lib. 7. cap. 29. num. 158. Barb. d. loco.*

Potest ergò Legatus à latere *unire* beneficia regularia, siquidem

non sunt electiva; *Bonif. in Clement. 1. §. ad hac. de statu Monach. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 5. cap. 29. qu. 22.* Nec non Ecclesiam unius diocesis, alterius diocesis Ecclesie, sed non nisi ex causa justa, & sine præiudicio Episcopi Ecclesie unitæ; *Gambar. d. lib. 5. num. 106. Azor. d. cap. 29. qu. 21.* Non Ecclesias Cathedrales, Collegiatas, Regulares, vel Dignitates electivas; *c. deliberatione. hoc tit. in 6.* Omnino Ecclesias seculares Monasteriis, ita ut regentur per Monachos; sed non nisi ex causa gravi magnique momenti, & vocatis iis quorum interest, servatisque juribus Episcopalis. *Gambar. d. lib. 5. num. 105. teste Barbosa d. loc. num. 65.*

In resignandis beneficiis habent Legati à latere auctoritatem eam, 28 quod resignationes coram eis fieri possunt, factasque recipere; *Abbas in c. ult. num. 4. de renunc. Gambar. d. tract. lib. de penson. num. 163. & seq. sed tantum simpliciter; non autem in favorem, vel cum pensione. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 7. quest. 13. num. 16. Rebuff. in praxi. tit. de renuntiat. condition. num. 5. Gambar. d. loco.*

Pensiones etiam imponere possunt; *Gigas de penson. qu. 6. num. 18. cum seq. Garc. d. tract. part. 1. cap. 5. ex num. 281.* sed non beneficiis reservatis, aut ad eorum provisionem non spectantibus; *per dd. Dd.*

Vidimus, quod sit legatorum Officium; videamus nunc, quomodo 29 do illud finiatur.

Fit hoc variis modis; Nempè 1. *Tempore;* cum videlicet tempus, ad quod Legatus datus aut missus, est elapsum; *c. de causis. 4. de offic. & potest. jud. deleg. 21. hic. in 6.* nisi Legatio sit personalis; quia tunc etiam morte eius qui legatum misit, Legati officium expirat; *Specul. d. loco. vers. finitur autem. allegans. c. mandata. 6. de presumpi.* 3. Si Legatus retulit causam ad Papam; tunc enim desinit eius esse iudex; *c. licet. 5. hoc tit. ne videatur eludi Papæ auctoritas; contrac. bona memoria. 4. de postul. Pralat.* Potest tamen causam illam de consensu partium reassumere, si quidem non sit representata Papæ; *Gloss. in d. licet. 5.* 4. Legationis revocatione.

M m 2

one:

Orvinus
de Personis
Benefic. Ecclesiarum

G IV

32

one: *c. audita querela. 4. de restit. Spoliat. l. iudicium. § 8. ff. de iudic.* De
 nique finitur officium Legati, cum provinciam, in quam missus est,
 egreditur non reversurus. *c. novit. 7. c. ult. ibiq. Gloss. hoc tit. l. Praes. 3.
 ff. de offic. Praesid.*

Quod intelligendum de officio Legationis personalis; Quippe
 reale legationis, scilicet dignitati annexum, ut in *Legato Nato*, nun-
 quam expirat, etiam deficiente personâ, eum conservetur in dignitate
*Gloss. verb. finitur. in cap. 3. hoc tit. in 6. Sebast. Caesar. in relect. de Eccles.
 Hierarchia. part. 1. disp. 3. §. 2. num. 52.*

30 Non censetur revocare Papa Legatum primum per creationem
 secundi. *sec. Gambar. d. tract. lib. 9. num. 13. Boer. decis. 347. num. 5.*

